

Nader Onderzoek Wet natuurbescherming Ontwikkeling Vossenakker Zuid te Elburg

COLOFON

BUREAU FAUNAX B.V.
Tijnjedijk 89
8936 AC LEEUWARDEN
06 83 77 25 48
info@faunax.nl
www.faunax.nl
Lid van Netwerk Groene Bureaus

Nader Onderzoek Wet natuurbescherming Ontwikkeling Vossenakker Zuid te Elburg

Leeuwarden, mei 2023

In opdracht van:
RHO Adviseurs

Uitvoering en Rapportage:
Dhr. R Fokker

Autorisatie:
Dhr. E.P. de Boer

Foto's voorpagina:
Impressie van het plangebied

© Bureau FaunaX B.V. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:
Bureau FaunaX B.V. (2023). Nader Onderzoek Wnb Ontwikkeling Vossenakker Zuid te Elburg. Rapport 23046. Bureau FaunaX B.V., Leeuwarden.

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX B.V. heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Wanneer deze rapportage, op wat voor manier dan ook, wordt aangepast en/of aangevuld door een partij anders dan Bureau FaunaX B.V., verliest deze rapportage zijn validiteit en geldigheid. Gegevens die afkomstig zijn uit de NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna) mogen niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Methodieken & Werkwijze	1
1.2.2	Steenuil	1
2	RESULTATEN NADER ONDERZOEK	2
2.1	Steenuil.....	2
3	CONCLUSIES NADER ONDERZOEK.....	3
3.1	Steenuil.....	3
4	SAMENVATTING VERVOLGSTAPPEN	4
5	LITERATUUR EN BRONNEN.....	5
	BIJLAGE II WET- EN REGELGEVING.....	- 1 -
	Wnb Soortbescherming.....	- 1 -
	Vogels en verstoring	- 1 -
	Vrijgestelde soorten provincie Gelderland	- 1 -
	Voorwaarden vrijstellingen	- 2 -
	Zorgplicht art 1.11 Wnb.....	- 2 -
	Wnb Gebiedsbescherming	- 2 -
	Natura 2000-gebieden	- 3 -
	Wnb Houtopstanden.....	- 3 -
	NatuurNetwerk Nederland/ Ecologische HoofdStructuur	- 3 -

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Men is voornemens binnen twee graslandpercelen aan de Kruidenlaan te Elburg woningen te realiseren. Op woensdag 2 februari 2022 is voor dit project een ecologische Quicksan uitgevoerd (Bureau FaunaX, 2022). In tabel 1.1 wordt een overzicht gegeven van de resultaten uit deze Quicksan.

Tabel 1.1 Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in en rond het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art. 3.1	Art. 3.5	Art. 3.10	Vrijgesteld	Advies
Vogels	Algemene broedvogels	Mogelijk	X				Werken buiten broedseizoen
Vogels (essentieel territorium)	Steenuil	Mogelijk	X				Nader onderzoek
Zoogdieren Amfibieën	Algemeen voorkomende soorten	Mogelijk			X	X	Zorgplicht

Bureau FaunaX B.V. heeft gericht onderzoek uitgevoerd om de aanwezigheid van essentieel foerageergebied van steenuil vast te stellen, dan wel uit te sluiten. In onderhavige rapportage worden de resultaten van dit nader onderzoek besproken.

1.2 Methodieken & Werkwijze

Bij de planning van het veldwerk is rekening gehouden met de optimale periode waarin verschillende soortgroepen geïnventariseerd kunnen worden. Deze optimale periode hangt bijvoorbeeld samen met vliegtijd, broedtijd en balts. Het onderzoek naar steenuil is uitgevoerd aan de hand van het door BIJ12 opgestelde Kennisdocument (bron: Kennisdocument Steenuil). Bureau FaunaX B.V. is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus (NGB) en werkt zoveel mogelijk volgens de opgestelde protocollen om de kwaliteit van het uitgevoerde onderzoek te waarborgen.

Bureau FaunaX B.V. is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus (NGB) en werkt zoveel mogelijk conform protocollen om de kwaliteit van het uitgevoerde onderzoek te waarborgen.

1.2.2 Steenuil

Het onderzoek naar de aanwezigheid van steenuil is uitgevoerd conform de onderzoeksmethoden van het Kennisdocument steenuil. Dit onderzoek heeft plaatsgevonden aan de hand van drie veldbezoeken in de periode 1 februari – 30 april 2023 met een periode van minimaal 30 dagen tussen het eerste en laatste bezoek. De veldbezoeken voor dit onderzoek zijn afgelegd onder goede weersomstandigheden, zonder regen, harde wind en/of te koude temperaturen. Tijdens het bezoek is gelet op de aanwezigheid van steenuil binnen en vlak buiten het plangebied, evenals nest-indicatief gedrag van deze soort. Onder nest-indicatief gedrag kan onder andere worden verstaan het bezoek van een oudervogel aan een nestlocatie, het vervoeren van nestmateriaal, voedselpakketjes of hoorbare bedelende jongen vanuit een nest. Hiernaast zijn tijdens de bezoeken baltsroepen van steenuil afgespeeld doormiddel van een luidspreker en is gezocht naar sporen van steenuil.

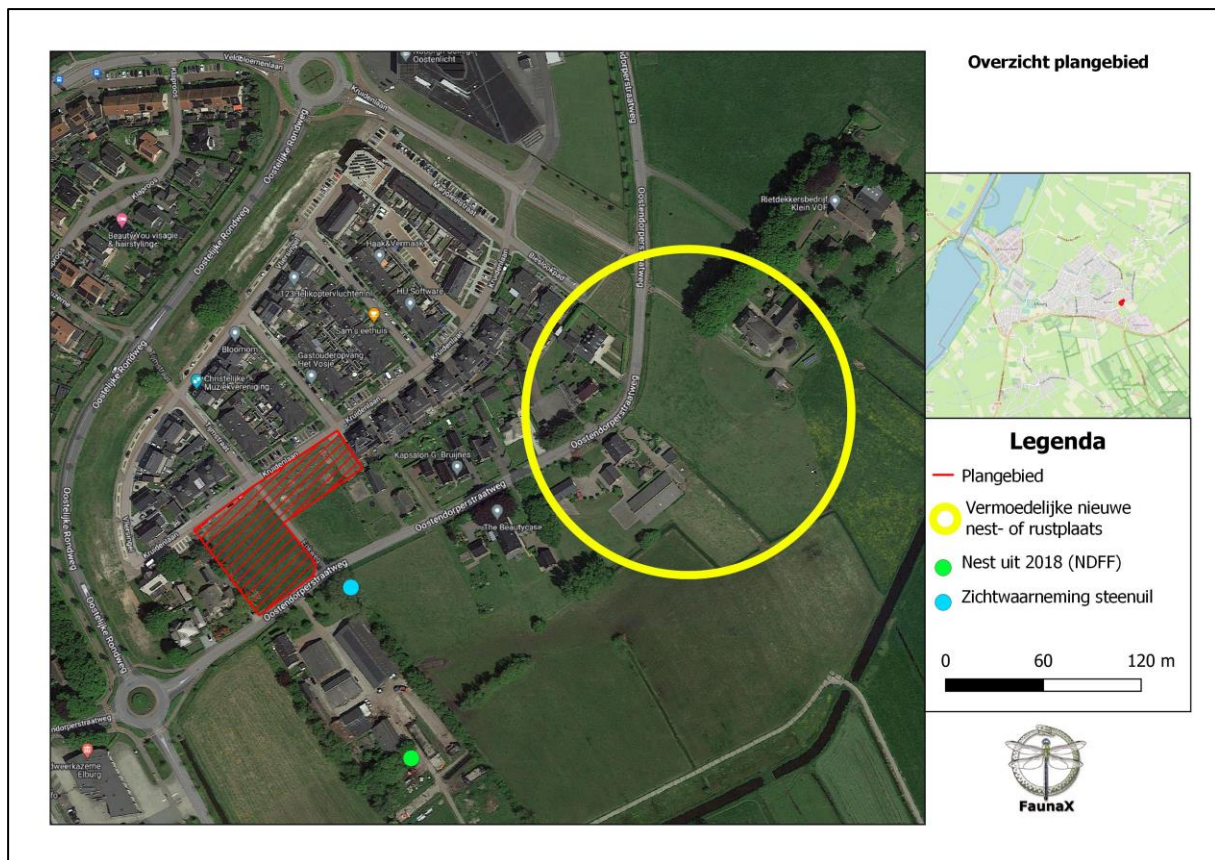
Tabel 1.2. Details veldbezoeken steenuil.

	Datum	Begin- en eindtijd	Weersomstandigheden
1 ^e ronde	24-3-2023	20:30-22:30 uur	Licht bewolkt 11 °C 3 Bft
2 ^e ronde	14-4-2023	21:00-23:00 uur	Licht bewolkt 9 °C 2 Bft
3 ^e ronde	28-4-2023	21:30-23:30 uur	Bewolkt 10 °C 3 Bft

2 RESULTATEN NADER ONDERZOEK

2.1 Steenuil

Bij het nader onderzoek naar steenuil werden tijdens twee van de drie bezoeken baltsroepen van deze soort gehoord na het afspelen van baltsroepen vanuit het plangebied. Beide keren werd door een steenuil uit oostelijke richting teruggeroepen. Tijdens het tweede bezoek werd de soort waargenomen in een boom ten zuiden het plangebied. Uit 2018 is een waarneming bekend van een bezet nest uit het perceel ten zuiden van het plangebied (bron: NDFF). Tijdens de veldbezoeken werd geconstateerd dat dit nest niet langer in gebruik is door steenuil. Vermoedelijk bevindt zich een nieuwe nest- dan wel rustplaats ten oosten van de voorheen bekende locatie, gelet op de richting van de gehoorde baltsroepen (figuur 2.1).

Figuur 2.1. Een overzicht van het plangebied in relatie tot een vermoedelijke nieuwe nest- of rustplaats van steenuil.

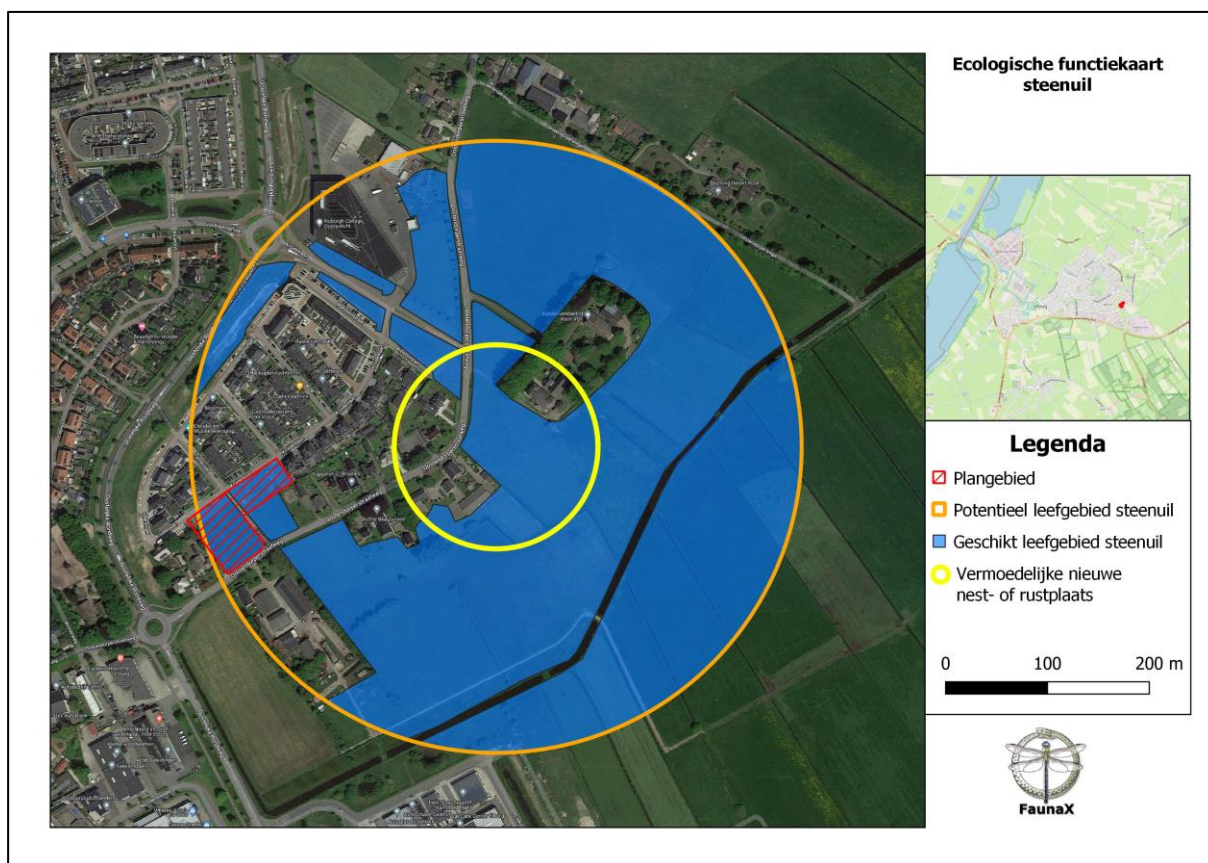
Wat deze resultaten betekenen voor de voortgang van het project, wordt behandeld in hoofdstuk 3.

3 CONCLUSIES NADER ONDERZOEK

3.1 Steenuil

Bij het nader onderzoek naar steenuil werden tijdens twee van de drie bezoeken baltsroepen van steenuil uit oostelijke richting gehoord en werd de soort eenmalig waargenomen in een boom ten zuiden van het plangebied.

Het leefgebied van steenuil bestaat vooral uit kleinschalig landschap op kleine afstand (ca. 12 ha) rondom een nest- of rustplaats (bron: Steenuilenwerkgroep STONE). Aan de hand van de resultaten, zoals besproken in hoofdstuk 2, is een ecologische functiekaart opgesteld voor steenuil (figuur 3.1). In de functiekaart is het maximale leefgebied van de waargenomen steenuil aangegeven met een cirkel met een straal van 200 meter (12 ha) rondom het gebied waar zich vermoedelijk een nest- of rustplaats van deze soort bevindt. In totaal komt dit neer op een gebied met een straal van 300 meter. Geschikt leefgebied voor steenuil is binnen deze cirkel aangegeven met blauwe vlakken. De totale oppervlakte van het plangebied is slechts 2,5% van het totale geschikte leefgebied van steenuil in de omgeving.

Figuur 3.1 Een ecologische functiekaart van de omgeving van het plangebied als leefgebied van steenuil.

Als gevolg van het planvoornemen zal 2,5% van het geschikte leefgebied van een steenuil verloren gaan. Dit gaat naar ons inzicht niet gepaard met significant negatieve effecten op een nest- of rustplaats van steenuil in de omgeving van het plangebied. Voor deze soort hoeft derhalve geen ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag, de provincie Gelderland.

- De voorgenomen werkzaamheden gaan niet gepaard met significant negatieve effecten op het leefgebied van een steenuil in de omgeving hiervan.

4 SAMENVATTING VERVOLGSTAPPEN

Er zijn in het kader van de Wet natuurbescherming geen vervolgstappen benodigd voor steenuil. Overige adviezen uit de Quicksan, zoals het werken buiten de broedperiode (grofweg 15 maart – 15 juli) blijven van kracht. Daarnaast dient rekening gehouden te worden met de zorgplicht.

5 LITERATUUR EN BRONNEN

Literatuur

Bureau FaunaX (2022). Ecologische Quicksan Wet natuurbescherming. Rho Adviseurs/ Ontwikkeling Vossenakker Zuid te Elburg. Rapport 22017. Bureau FaunaX, Leeuwarden.

Internetbronnen

Kennisdocument Steenuil

<https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-019-Kennisdocument-Steenuil-1.o.pdf>

Steenuilenwerkgroep STONE

<https://www.steenuil.nl/>

NDFF

<https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal>

Sovon

<https://www.sovon.nl/nl>

Zoogdiervereniging

www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGE II WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in drie delen: soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

Wnb Soortbescherming

De Wet natuurbescherming draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Wet natuurbescherming verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 3.1 en 3.5). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige (nationaal) beschermde soorten (art. 3.10). Binnen de Wet natuurbescherming vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Habitatrichtlijnsoorten. Ook zijn de belangen waaronder ontheffing aangevraagd mag worden, voor de nationaal beschermde soorten uitgebreider dan voor de habitatrichtlijnsoorten.

Vogels en verstoring

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen) en de mate van verstoring. Een ter zake kundige ecooloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Vrijgestelde soorten provincie Gelderland

Hoewel de Wet natuurbescherming een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Verordening Wet natuurbescherming door de provincie Gelderland vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Gelderland is te vinden op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-6515.html>.

Tabel 1. Vrijgestelde soorten Verordening Wet natuurbescherming provincie Gelderland.

Zoogdieren		Amfibieën
Aardmuis	Konijn	Bastaardkikker
Bosmuis	Ree	Bruine kikker
Dwergmuis	Rosse woelmuis	Gewone pad
Dwergspitsmuis	Tweekleurige bosspitsmuis	Kleine watersalamander
Egel	Veldmuis	Meerkikker
Gewone bosspitsmuis	Vos	
Haas	Woelrat	
Huisspitsmuis		

Voorwaarden vrijstellingen

Zoals gezegd zijn de vrijstellingen onder het bevoegd gezag van de provincie Gelderland, en zijn hiermee geen onderdeel van de Wet natuurbescherming zelf. De provincie heeft de soorten zoals die genoemd zijn in bovenstaande tabel niet zonder meer vrijgesteld, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Ten eerste is het van belang dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Ten tweede gelden de vrijstellingen niet in alle situaties. Deze zijn alleen van toepassing als de geplande werkzaamheden onder één van de volgende noemers vallen:

- in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Ten derde is een aantal specifieke voorwaarden opgesteld (Bijlage I van de Verordening). Hierbij geldt dat indien sprake is van vangen of doden, alleen gebruik mag worden gemaakt van de in de verordening genoemde middelen en methoden. Dit is vooral van toepassing bij de vrijgestelde zoogdieren. Indien deze in winterslaap zijn en ze worden gevangen, dan moet alles er aan gedaan worden om ervoor te zorgen dat de overlevingskansen niet worden verminderd als gevolg van het vangen en verplaatsen. Voor amfibieën is het belangrijk te vernemen dat indien deze in winterslaap zijn, het niet is toegestaan ze te vangen (en verplaatsen).

Indien bovengenoemde soorten voorkomen binnen een plangebied, is een ontheffing voor deze soort dus niet nodig.

Zorgplicht art 1.11 Wnb

Echter, dit is niet nodig omdat nog steeds een inspanning wordt geleverd om deze soorten zo min mogelijk schade te doen, zoals is omschreven in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, meer algemeen bekend als de zorgplicht. Hoewel overtredingen niet strafbaar zijn gesteld, kan het uitvoeren van de zorgplicht wel worden gehandhaafd door toepassing van een bestuursdwang. Dat betekent dat de uitvoerende gedwongen kan worden herstelacties uit te voeren.

Wnb Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) en Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor, of verband houden met, het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden (Vogel- en/of Habitatrichtlijngebieden) en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen vanuit de Wet natuurbescherming getoetst te worden. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering (mogelijk) negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is aangewezen.

Wnb Houtopstanden

De Boswet is in 2015 gewijzigd en per 1 januari 2017 opgenomen in de nieuwe Wet Natuurbescherming. Die wet zal op den duur weer (beleidsneutraal) in de Omgevingswet opgenomen worden. De, voor gemeenten, belangrijkste wijziging van de wet is de beperking in het stellen van regels ten aanzien van houtopstanden buiten de begrenzing zoals aangegeven op de kaart Begrenzing Bebouwde kom Boswet. Dit heeft effect op o.a. gemeentelijk kapbeleid. De provincie heeft, als bevoegd gezag, een provinciale verordening opgesteld voor de uitvoering van de Wet Natuurbescherming. Dat is in overleg met de Gelderse gemeenten gedaan.

De APV, afd. 3 Het bewaren van houtopstanden, oftewel de kapverordening, vormt de basis voor het nader uitgewerkte kapbeleid. Tevens zijn in de APV regels opgenomen ten aanzien van de Bomenlijst.

De bescherming van arealen bos en houtopstanden valt dus onder de Wnb, mochten deze groter zijn dan 10 are (1000 m²) of bestaan uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom. De gemeente hanteert soms voor 'buiten de bebouwde kom' een andere begrenzing dan voor de Weg- en verkeerswet. Bij twijfel kan hierover bij de gemeente informatie worden aangevraagd. Als de houtopstand groter dan 10 are is of bestaat uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom, dan is er een meld- en herplantingsplicht van hetzelfde areaal bos binnen drie jaar na het kappen hiervan. Niet alle boomsoorten vallen onder deze wetgeving. Populieren, wilgen, essen of elzen die zijn bedoeld voor de productie als biomassa zijn uitgezonderd, indien tenminste een keer per tien jaar wordt geoogst, de beplanting na 1 januari 2013 is aangelegd en aan een aantal beplantingseisen is voldaan. Ook kerstbomen die niet ouder zijn dan twintig jaar, kweekgoed, fruitbomen en windschermen om boomgaarden zijn uitgezonderd.

NatuurNetwerk Nederland/ Ecologische HoofdStructuur

Strikt genomen valt de EHS/NNN niet onder de Wet natuurbescherming aangezien dit bepaald wordt door de provincies en niet door het Rijk.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De provincies krijgen echter zelf de gelegenheid om dit naar eigen inzicht zo goed mogelijk aan te wijzen, inrichten en beheren.

Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van het NNN plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.